

BYZANTINA XRONIKA

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ВИЗАНТИЙСКІЙ ВРЕМЕННОКЪ

ИЗДАВАЕМЫЙ

ПРИ

ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМИИ НАУКЪ

ПОДЪ РЕДАКЦИЮ

В. Г. Васильевскаго

Ординарнаго Академика.

и

В. Э. Регеля

Пр.-Доц. Сиб. Университета.

ТОМЪ I.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ, 1894.

КОММИССИОНЕРЪ:

С.-Петербургъ.

К. Л. Риккеръ, Невскій пр. 14.

Leipzig.

C. Ricker, Königsberger Str. 20.

ἡμέραν" τὸν ἀγγελικὸν βίον μετειληφὸτα, ὡς ἡ τῆς πλακὸς ἐπιγραφὴ λέγει· ὅτε δὲ ταύτην ἐξετύπου, ἐγὼ τὸν βίον ἠγνούουν τοῦ Νικηφόρου [Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου παράρτημα ἀρχαιολογικόν, τ. XVII, σ. 94—95 καὶ πίναξ δ']¹· σήμερον ὁμῶς φανερὰν ποιῶ τὴν ὁμοίότητα τοῦ προοιμίου τῆς εἰρημένης ἐπιγραφῆς, ἀντιβληθείσης πρὸς τὸ τοῦ βίου προοίμιον, ἵνα παρὰ τῶν αὐτοῦ κατόπιν ἐκδοτῶν αὐτῆ σημειωθῇ. Λέγει τοίνυν ἡ ἐπιγραφὴ ταῦτα, κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀνάγνωσιν· «† Εἰ μὲν, ὦ ἄνδρες, μὴ δακρύων πρὸς συντριμμὸν καρδίας ἐκάλει καιρὸς καὶ λύπης ὠδὶς τὰ τῆς ψυχῆς κατέ(τ)ρυχεν αἰσθητήρια — τάχα διὰ λείας ὁδοῦ καὶ κατὲ ροῦν ὁ λόγος περόμενος, καίπερ τῇ μοναδίᾳ προεἴλετο μᾶλλον ἢ τοῖς ἐν ἄστει θορύβοις». Τὸ κατὲ ἀντὶ τοῦ κατὰ καὶ τὸ περόμενος ἀντὶ τοῦ φερόμενος δείγματα φωνητικῆς εἰσὶν ἀλλοιώσεως. Ἡ ἐπιγραφὴ καὶ φράσιν ἐτέραν ἔχει, ληφθεῖσαν ὡσαύτως, ὡς φαίνεται, ἐξ ἐτέρου ῥητορικοῦ γυμνάσματος· ἔχει δ' οὕτως αὐτῆ· «τίς δὲ οὗτος, ὄν περ εἰς μέσον ἀγαγεῖν ἡμῖν ὁ λόγος προήγαγεν, πλέξων ἔρχομαι».

Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

ΣΥΜΕΩΝ Ο ΘΑΥΜΑΣΤΟΟΡΕΙΤΗΣ ΩΣ ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΩΙΔΟΣ.

Συμεῶν ὁ Θαυμαστοορεΐτης, ὁ κατὰ τὴν ἕκτην ἀκμάσας ἑκατονταετηρίδα (521—596), τάσσεται μεταξὺ τῶν ἀρχαιοτέρων ὑμνογράφων τῆς Ἑκκλησίας· ἀλλὰ τοσοῦτω τὰ περὶ τούτου συγκεχυμένα φέρονται, ὥστε ὁ τὰ γεγραμμένα παρὰ τοῦ φιλολόγων ἀναγινώσκων περὶ τῆς ἀξίας τοῦ Συμεῶνος ὡς ὑμνογράφου πιστεύειν ἀναγκάζεται, ἢ ὅτι παράδοσις ὑπάρχει περὶ τούτου σφαλερὰ, ἢ ὅτι τὰ κατ' αὐτὸν συγχεῖνται πρὸς ἕτερον ὑμνογράφον, Συμεῶνα καλούμενον ὡσαύτως, ζήσαντα δὲ τῆς ἐνάτης ἀκμαζούσης ἑκατονταετηρίδος. Ὑπάρχει δηλαδὴ ἐν τῷ μηναίῳ τοῦ Ὀκτωβρίου, τῇ 26-ῃ τούτου ἡμέρα, ἐπιγραφὴ τοιαύτη· «Στιχηρὰ ἰδιόμελα τοῦ σεισμοῦ· ποίημα Συμεῶν Θαυμαστοορεΐτου». Λέων ὁ Ἀλλάτιος τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην παρέδωκεν οὕτω· «Τροπάρια εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρ-

1) Πρβλ. Albert Dumont, *Mélanges d'archéologie et d'épigraphie, réunis par Th. Homolle*. Paris 1892, σ. 415, ἀριθ. 86²³.

тура Δημήτριον ἐν τῷ στίχῳ” [De Symeonum scriptis diatriba. Parisiis 1664, σ. 21]. Παρέλαβεν ἄρα γε ταύτην ὁ Ἀλλάτιος ἐκ χειρογράφου τινός, ἢ μόνος αὐτός αὐτὴν ἠλλοίωσεν οὕτω διὰ σύγχυσιν τῆς ἐορτῆς τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, καθ’ ἣν καὶ ἡ μνήμη τελεῖται μεγάλου σεισμοῦ; Τὸ ἐρώτημα τοῦτο δι’ ἐμὲ παντελῶς ἀνεξήγητον· οὐχ ἦττον ὁμως τὰ τετυπωμένα μηναιῖα στερεοτύπως ἀνατυποῦσι τὴν προτέραν ἐπιγραφὴν, ἐξ ἧς δῆλον, ὅτι Συμεὼν ὁ Θαυμαστοορεΐτης ποιητὴς ἐστὶ τροπαρίων περὶ σεισμοῦ τινος· ἀλλὰ τὸν σεισμόν τοῦτον τὸ συναξάριον τῆς ἐορτῆς ὠρισμένως ὀρίζει γεγονότα ἐν τῇ Κωνσταντίνου πόλει, βασιλεύοντος Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, ἔτει 740-ῳ, ἓνα καὶ ἡμισυ πού αἰῶνα μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ποιητοῦ. Ὁθεν εὐλογος ἦν ἡ κρατοῦσα δυσπιστία πρὸς τὴν αὐθεντίαν τῆς ἐν τῷ μηναιῷ ῥηθείσης ἐπιγραφῆς. Βαρθολομαῖος ὁ Κουτλουμουσιανός ὁ τὸ μηναιῖον τοῦτο διωρθωμένως ἐκδόους ἐγνωμάτευσεν, ὅτι “ἡ-ὁ ποιητὴς τῶν τροπαρίων τούτων ἐστὶν ἕτερος Συμεὼν, μεταγενέστερος μὲν τοῦ ἀνωτέρου, ἀσκήσας δὲ καὶ αὐτός ἐν τῷ ὄρει (τῷ Θαυμαστῷ), καθ’ ὃν χρόνον συνέβη ὁ σεισμός, ἢ τὰ τροπάρια ταῦτα ἐποιήθησαν εἰς ἄλλον σεισμόν, συμβάντα πρὸ τοῦ παρόντος, ἐὰν τῶντι ὑπάρχωσι γνήσιον ποίημα τοῦ εἰρημένου Θαυμαστοορεΐτου Συμεὼν, ἢ τέλος ψευδῶς ἐπιγράφονται εἰς τὸ ὄνομα τούτου”¹. Κατὰ τὰς ἀντιρρήσεις ταύτας τοῦ Βαρθολομαίου συνεκρατήθησαν οἱ κατόπιν αὐτοῦ φιλόλογοι, οἱ περὶ τῶν ὑμνωδῶν εἰδικῶς γράψαντες², Κάρολος δὲ ὁ Krumbacher οὐχ εὐρών τι θετικῶς εἰρημένον περὶ τοῦ Συμεῶνος ἀπέσβεσε τούτου τὸ ὄνομα δικαίως³. Πίτρας δὲ ὁ καρδινάλις τὸ μὲν πρῶτον ἀνέγραψεν ἀπλῶς τὸ Συμεῶνος ὄνομα μετὰ τῶν ὑμνογράφων ἀκολουθήσας τῇ περὶ τούτου παραδόσει⁴, εἶτα δ’ ὑπέδειξεν, ὅτι τούτου ποίηματα καταγράφονται ἐν τοῖς μηναιαῖς, καὶ τῇ δευτέρᾳ τοῦ Ὀκτωβρίου, καὶ τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ τοῦ Δεκεμβρίου, καὶ τῇ ἕκτῃ τοῦ μηνός Ἰανουαρίου, καὶ τῇ ἕκτῃ πάλιν τοῦ Μαρτίου⁵. Ταῦτα μέντοι πάντα τὰ νῦν ἐν χρήσει μηναιῖα οὐ περιλαμβάνουσιν· εὔρε δ’ ἴσως ἐκεῖνα Πίτρας ὁ καρδινάλις ἐν κώδιξι χειρογράφοις· ἐπειδὴ δ’ ἐξ ἐτέρας μαρτυρίας εὐρίσκω, ὅτι πραγματικῶς τῇ ἕκτῃ τοῦ Μαρτίου χειρόγραφά τινα μηναιῖα καταγράφουσι στιχηρὰ τροπάρια Συμεῶνι τινὶ διὰ μάρτυρας ἔτει 847-ῳ μαρτυρήσαντας

1) Μηναιῖον τοῦ Ὀκτωβρίου, ἐκδόσ. 5-ης, Βενετία 1890, σ. 135.

2) Christ et Paranicas, Anthologia graeca carminum christianorum, σ. XXXIII. Μ. Παρανίκα, Περί τῆς χριστιανικῆς ποιήσεως τῶν Ἑλλήνων (Ἑλλ. Φιλολογ. Συλλόγ. τ. VIII, σ. 189).

3) Krumbacher, Gesch. d. Byz. Litteratur, σ. 305—344.

4) Pitra, Hymnographie de l’église grecque, σ. CLVI.

5) Pitra, Analecta sacra I, σ. 622.

ἐν Ἀμορίῳ¹, δὴλον ἐντεῦθεν, ὅτι ὁ καρδινάλις ἀντὶ Συμεῶνος τοῦ Θαυμαστοορείτου Συμεῶνα τὸν Στουδιώτην ἐξέλαβε, τὸν ὡσαύτως ὑμνωδὸν καὶ μελογράφον, οὗ ποιήματα σώζουσι χειρόγραφα τινὰ βιβλία τῆς Κρυπτοφέρρης², αὐτὰ πιθανῶς, ἅπερ αὐτὸς ὁ καρδινάλις ὑπαινίσσεται μὴναῖα. Φιλάρετος δὲ ὁ Τσερνιγοβίας ἀρχιεπίσκοπος ὑπέμνησεν ὅτι ἐν τῷ βίῳ τῆς μητρὸς τοῦ ἀγίου Συμεῶνος, τῆς Μάρθας, ἀναφέρεται τις ὕμνος περὶ σεισμοῦ, συντεθεὶς ὑπὸ τοῦ Συμεῶνος³. ἀλλ' ἐν τῷ βίῳ τῆς Μάρθας οὐδὲ γρῦ περὶ τούτου λέγεται, καὶ ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ Γεώργιος ὁ Παπαδόπουλος ἀνεξελέγκτως ἀνέφερον, ἀντιγράψας μὲν τὸν Φιλάρετον, ἀποσιωπήσας δὲ τὸ ὄνομα τούτου⁴, νοεῖ τις εὐθέως ὅτι ἐγὼ μεγάλως ἐκοπίασα, μέχρις οὗ βεβαιωθῶ περὶ τοῦ ὅτι ἐν τῷ βίῳ τῆς Μάρθας λόγος οὐδεὶς ὑπάρχει περὶ τοῦ ὕμνου, ὃν ὁ Φιλάρετος ὑπαινίσσεται. Εὗρον ὁμως ὕστερον, ὅτι τὰ περὶ βίου τῆς Μάρθας ὑπὸ τούτου λεχθέντα τυγχάνουσιν ὄντα σφάλμα μνημονικὸν αὐτοῦ τοῦ Φιλάρετου. Ὁ μακαρίτης εἶχεν ὑπ' ὄψει τὸν βίον τοῦ Συμεῶνος· καὶ ἐπειδὴ τὸ μέρος ὅπερ ἐμελέτα, τῆς Μάρθας ἐμιμνήσκετο, συντάσσων καὶ τύποις ἐκτυπῶν τὰ περὶ τοῦ Συμεῶνος, ἀντὶ τοῦ γράψαι вѣ житіи бляж. Симеона ἔγραψε Марѳи· τοῦτο δ' ὁμως τὸ μνημονικὸν ἀμάρτημα κολάζει τῆς ὑποσημειώσεως ἢ παραπομπῆ πρὸς σελίδα τινὰ τῶν Acta Sanctorum, ἣτις ἐστὶν ἀκριβεστάτη· λέγει γὰρ ἐκεῖ Νικηφόρος μάγιστρος Ἀντιοχείας ὁ Οὐρανὸς (ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ συγγραφέντι βίῳ Συμεῶνος τοῦ Θαυμαστοορείτου), ὅτι οὗτος ὁ Συμεῶν ἐποίησεν ἀληθῶς ὕμνον· ὅθεν εὐδὴλον, ὅτι πᾶσα τοῦ λοιποῦ δυσπιστία πρὸς τὸ ὅτι Συμεῶν ὁ Θαυμαστοορείτης ἦν ὑμνωδὸς ἐμμαρτύρως ἐκλείπει τέλος. Ἰδοῦ δὲ πῶς ἐκδήλωσεν τούτο Νικηφόρος ὁ Οὐρανός: "Ορασιν εἶδεν ὁ ὅσιος τοῦ θεοῦ Συμεῶν περὶ σεισμοῦ τινος ἐπικειμένου μεγάλου, καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ μάνδρᾳ συναθροίσας "ὅσοι τε τῶν αὐτοῦ μαθητῶν ἦσαν καὶ ὅσοι πολλαχόθεν τηνικαῦτα παραβαλόντες ἐτύγγανον, παραγγέλλει κινῆσαι πᾶσι λιτὰς παρ' ὅλας ἡμέρας ἐξήκοντα προσάγειν τῷ Θεῷ, ἔτι καὶ τοὺς ἐπὶ ταῖς λιταῖς ὕμνους αὐτὸς καὶ συνθεὶς καὶ διδάξας--- Ἐτελοῦντο μὲν οὖν αἱ λιταὶ τοῖς ἐκ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης γλώττης ἱεροῖς κατεπαδόμενοι ὕμνοις· τοῖς δὲ ὀχλοῖς ἀνά τὴν χώραν περὶ τὴν Ἀντιόχειαν δεδιέναι τε πρὸς αὐτάς καὶ τρέμειν ἐπήει,

1) Архим. Сергія, Полный Мѣсяцесловъ Востока, II, с. 59.

2) Leonis Allatii de Symeonum scriptis diatriba, с. 23.

3) Филарета, Историческій обзоръ пѣснопѣвцевъ и пѣснопѣнія греческой церкви. Черниговъ 1864, с. 217.

4) Γεωργίου Ἰ. Παπαδοπούλου, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἐν Ἀθήναις 1890, с. 142.

χρηστόν ἐκ τοῦ μέλλοντος οὐδὲν προσδοκῶσι --- Τῆς δ' ἐπιούσης, Παρασκευὴ δὲ ἦν, σαλεύει μὲν ὁ Θεὸς τὴν γῆν ὀψὲ τῆς ἡμέρας οὕτω σφοδρῶς, ὡς μὴ μόνον αὐτὴν πολλαχοῦ διασχεῖν, τὰ τε ὄρη βίᾳ διαθρυβῆναι, ἀλλὰ καὶ τὴν θάλασσαν φυγεῖν, τὸ τοῦ Θεοῦ πρόσωπον οὐ φέρουσιν ὀργιζόμενον, ὡς ἐντεῦθεν οὐ πόλεις μόνον καὶ κώμας καὶ συνοικίας κατὰ τὴν ὀφθεῖσαν τῶ Συμεῶν ὄψιν ἀθλίως καταπεσεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ πλοῖα γυμνῆ προσαρράξαντα τῇ γῇ συντριβῆναι --- Ἐνάτη διήλθεν ἐξ ἐκείνου ἡμέρα καὶ θεῖα πάλιν τὸν Συμεῶν κατὰ βορρᾶν ἀρπάσασα ὄψις τό τε πνεῦμα βλέψαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπεδείκνυ --- Μετὰ γοῦν ἕκτην ἐξῆς ἡμέραν σεισμός τῇ Κωνσταντινίου νυκτὸς ἐνσκήψας, καταστρέφει μὲν αὐτῆς μέρη τινά, καταστρέφει δὲ Νικομήδειαν καὶ τὸ καλούμενον Ῥήγιον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Νίκαιαν ἐν τῷ μέρει καὶ τινὰς οὐκ ὀλίγας ἐτέρας πόλεις". Τοῦ σεισμοῦ δ' ἔτι προσμέλλοντος καὶ τῆς γῆς αἰεὶ σαλευομένης, ὁ Συμεῶν παρακλήσει τῆς μητρὸς δέεται τοῦ Θεοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ παύσασθαι, καὶ "τοὺς μαθητὰς συγκαλέσας καινὴν ᾠδὴν ἐπὶ λέξεως ἄδειν ἐδίδασκεν ἐμμελῶς". Ἦν δὲ ἡ καινὴ ᾠδὴ τριαύτη, κατὰ τὸν Οὐρανόν· «Ὡς ἐπὶ Μωσέως δυσωπούμενος ἰλάσθης ὁ Θεὸς τοῦ μὴ συντρίψαι τὸν Ἰσραὴλ, καὶ νῦν, Κύριε, παῦσον παρακαλούμενος τὴν ὀργὴν ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου, συγχώρησιν ποιούμενος τῶν ποικίλων ἡμῶν ἁμαρτιῶν ὡς μόνος ἀναμάρτητος, Χριστέ ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος· δόξα σοι. Τῶν μαθητῶν δὲ τὸν ὕμνον ἁσάντων, "οἱ στύλοι τῆς γῆς εὐθύς ἐστερέωντο καὶ ὁ σεισμός ἀκριβῶς πέπαυτο"¹.

Τὴν ἐν τῷ διηγήματι τούτῳ ᾠδὴν, αὐτὸ τοῦτο τροπάριον οὖσαν, οὐκ ἔχει τὸ μηναιὸν τοῦ Ὀκτωβρίου κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 26-ης ἡμέρας· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τούτῳ στιχηρὰ τοῦ Συμεῶνος ὑπάρχουσιν ὅπως δὴ περὶ σεισμοῦ τινος, οὐδὲν ἡμᾶς κωλύει νομίζειν, ὅτι τοῦ μηναιοῦ τὸ ῥῆθὲν ἐξέπεσε τροπάριον. Τὸ διήγημα ὁμῶς, ὡς ἐν συνόψει προεξετέθη, σεισμόν ὑπ' ὄψει μέγαν ἔχει, γενομένον ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς πλησίον τόποις ἐπιζημιώτατον, ἀλλ' ὅστις οὐδὲν ἔχει κοινόν πρὸς τὸν ἐν τῷ Μηναιῷ μνημονευόμενον, μεμαρτυρημένον ὄντος οὐ μόνον ἐκ τοῦ συναξαρίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν χρονογράφων, ὅτι τῇ 26-ῃ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἔτους 740-ου, βασιλεύοντος τοῦ Ἰσαύρου Λέοντος, ἐγένετο μέγας ἐν Κωνσταντινουπόλει σεισμός.

Κατὰ τὴν ἐν τῷ μηναιῷ ἐπιγραφὴν τρία τροπάρια τῶ Συμεῶνι προσήκουσιν, ὧν τὸ πρῶτον ἀμφιβάλλεται· καὶ ἔστιν ἀληθῶς νόθον· οὕτω δὲ καὶ τὸ δεύτερον, ὡς περ ἀποδείκνυσιν ὁ γνήσιος ἀλλὰ τύποις ἀνέκδοτος ἔτι

1) Βίος τοῦ ὁσίου Συμεῶν, κεφ. 104—109 (Acta Sanctorum, τ. V τοῦ Μαίου, σ. 347—348).

βίος τοῦ Συμεῶνος· πᾶσαν γὰρ ἀμφιβολίαν περὶ τῶν τροπαρίων αὐτοῦ αἶρει ὁ τούτου βίος, ὃν ἔγραψεν Ἀρκαδίος ὁ μαθητὴς αὐτοῦ· εὗρον δὲ τὸν βίον τοῦτον ἐν Ἱεροσολύμοις¹. Ἐν τούτῳ μὲν οὖν τῷ βίῳ ῥητικῶς ἀναφέρεται τὸ ἐν τῷ μηναίῳ τρίτον καὶ τελευταῖον στιχηρὸν ἰδιόμελον τροπάριον· γνωρίζονται δὲ νῦν τὸ πρῶτον ἐξ αὐτοῦ καὶ δύο ἕτερα τροπάρια, ἅπερ ἀποδεικνύσιν τὰ νῦν ἰσάριθμα τοῦ μηναίου τρανωῶς εἶναι ψευδεπίγραφα· ἀλλ' ἵνα τοῦ Συμεῶνος ἡ ὑμνογραφικὴ σημασία δηλοτέρα γένηται, παρατίθεται νῦν ἐνταῦθα τέσσαρα κεφάλαια τῆς ἐτι τύποις ἀνεκδότου συγγραφῆς Ἀρκαδίου, ἅπερ ὁ Οὐρανὸς μεταφράσας εἰς ὕφος ῥητορικὸν ἀσαφῆ κατέστησεν, ἀπορρίψας τὰ δεδηλωμένως ὑπὸ τοῦ Ἀρκαδίου προ- παραδοθέντα δύο τροπάρια· ἔχουσι δὲ τὰ κεφάλαια ταῦτα ὧδε².

αῤῥ'. Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐπέβλεψεν ὁ Κύριος καὶ εἶδε πᾶσαν τὴν γῆν κατεφθαρμένην, ὅτι κατέφθειρε πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἀπέκρυψεν οὐδὲν ἀπὸ τοῦ δούλου αὐτοῦ· εἶδε γὰρ ἑαυτὸν ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ ἔχοντα τὰ ἅγια εὐαγγέλια καὶ περιερχόμενον ἀπὸ Τύρου ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὰ κελλῖα τῶν τὴν ἔρημον οἰκούντων ἐπὶ παραφυλακῇ τοῦ μεσημβρινοῦ κλίτους, καὶ διατρέχοντα ἐκεῖθεν κατὰ Λαοδίκειαν καὶ ἐπὶ Ἀντιόχειαν κατὰ τὸ βόρειον κλίτος περισπουδάστως, ἀπαντῆσαι δὲ αὐτῷ θίασον ἀγγέλων καὶ εἶπεῖν πρὸς αὐτόν· "τί ὅτι μέλλει σοι οὕτως; τίς ἐρεῖ ταῦτα τοῖς Ἀντιοχεῦσιν; αὐτοὶ λέγουσιν ἐναντία περὶ σοῦ, καὶ σὺ ἀγωνίζῃ ὑπὲρ αὐτῶν"; Ταῦτα ἰδὼν ἔφη πρὸς ἡμᾶς ὁ τοῦ Θεοῦ δούλος· "ὄργῃ μεγάλη ἐπίκειται τῷ κόσμῳ καὶ οὐκ οἶδα τί φράσαι πρὸς τὴν νῦν θεωρίαν· ἀλλὰ προσεύχεσθε, ἀδελφοί". Πάντων δὲ ἡμῶν φοβηθέντων καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος πρὸς ἡμᾶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἠλλοιωθῆ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ σιγήσας οὐκ εἰδίδου ἡμῖν ἀπόκρισιν, περίλυπος ὢν, ὥστε καὶ ἡμᾶς ἐν ἀγῶνι πολλῷ καὶ θλίψει γενέσθαι. Μιᾶς δὲ ὥρας διελθούσης ἐπερωτήσαμεν αὐτόν περὶ τῆς θεωρίας· ἔφη δὲ πρὸς ἡμᾶς· "προσεύξασθε, ἀδελφοί, ἐκτενωῶς τῷ Κυρίῳ, ἵνα μὴ εἰσέλθωμεν εἰς πειρασμόν· εἰ μὴ γὰρ ὁ οἰκτίρμων Θεὸς ἴλεως γένηται καὶ μετανόησιν ἐπὶ ταῖς κακίαις τῶν ἀνθρώπων, οὐ καταλειφθήσεται λίθος ἐπὶ λίθον· εἶδον γὰρ ἀφράστως τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐν παντί τόπῳ τοῦ ἀέρος καὶ τῆς γῆς, ὡς μὴ εἶναι τόπον ἀπολιμπανόμενον τῆς φοβερᾶς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως, καὶ συνέστρεφε πᾶσαν σχεδὸν τὴν κτίσιν, ἕως ἡρπάγη ἀπ' ἐμοῦ τὸ τῆς θεωρίας ἀποτέλεσμα, διὰ τὸ μὴ ὑπενεγκεῖν με τὰ δεδειγμένα ἅπαντα". Ταῦτα εἰπὼν πάλιν προσέθετο τοῦ θεωρῆσαι τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος, καὶ

1) Κῶδιξ 108-ος τῆς ἐκ τοῦ ἁγίου Σάβα συλλογῆς.

2) Παραλείπονται τὰ ἐν τῷ κῶδικι σφάλματα.

εἶδε τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγότας καὶ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν ἄλλον ἀέρα ἄρρητον καὶ καθαρῶτατον λίαν, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἐν τῷ ἀέρι ἐκεῖνῳ παρηστήκεισαν ἐν δυσὶ κλίταισι ταγματάων, ὥσπερ ἐν συνθέσει, εἰς πρὸς τὸν ἕνα προσκείμενοι καὶ τὰς κεφαλὰς ἐπικλίνοντες· καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ὑπεράνω αὐτοῦ θρόνος ἐπαιρόμενος ἐν τῷ ἀέρι, οὐκ ἐπὶ τινος ἐστηριγμένος, φοβερὸς λίαν, καὶ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐκαθέζετο ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ ἐμελλεν ἔρχεσθαι, καὶ οὐδεὶς ἦν τοῦ λιτανεῦσαι κατενώπιον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος ἔστη ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων πρὸ προσώπου τοῦ ἀγίου θρόνου ἐπὶ τοῦ ἀέρος, τῶν ἐκατέρων δυνάμεων φριττουσῶν, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Κύριον· «Ἄκουσόν μου, Κύριε ὁ Θεός μου, τοῦ δούλου σου καὶ σπλαγχνίσθητι, καὶ μὴ ποιήσης κατὰ τὸ ῥῆμα τῆς ὀργῆς σου, ἀλλὰ τῇ σῇ φιλανθρωπῖᾳ διαλλάγηθι. Ἐν τῇ πρώτῃ Παρασκευῇ, ὅτε ἐκέλευσας στραφῆναι Ἀντιόχειαν, οὐκ ἦσαν ἐν αὐτῇ τριάκοντα δίκαιοι καὶ ἀπόλεσας αὐτοὺς μετὰ τῶν ἀσεβῶν; ἀλλὰ νῦν μὴ ποιήσης κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο: ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, μὴ ἀπολέσης δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς». Ταῦτα ἐπρέσβευε περὶ τῶν κατοικούντων Ἀντιόχειαν καὶ τὰς πέριξ αὐτῆς πόλεις καὶ χώρας· καὶ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ ὁ Κύριος ἤγαθύνετο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐδηλοῦτο ἡδῆως αὐτοῦ ἀκούων καὶ φάσις οὐκ ἐξήρχετο· γενόμενος δὲ ἐν ἑαυτῷ εἶπεν· «Ἐκτενῶς προσεύξασθε, ἀδελφοί· εὖρον γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ τοῦ διασωθῆναι τὰς πέριξ ταύτας πόλεις καὶ χώρας». Καὶ ταῦτα εἰπὼν θεωρεῖ πάλιν ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος, ὅτι ἔστη ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ Σελευκείας, καὶ εἶδεν ἐπάνω τῆς θαλάσσης πρὸ προσώπου αὐτοῦ ἐν τῷ ἀέρι πλοῖον ἐστηκὸς ἀερινόν, καὶ ἐν τῷ πλοίῳ ἄγγελοι ἐστῶτες ἐτοιμοί, περιμένοντες τὴν ἐξουσίαν τοῦ πνεύματος, καὶ ἔστη τὸ πνεῦμα ἐπὶ τοῦ τόπου προσέχον τὸ πλοῖον κατὰ θάλασσαν· καὶ ἔσεισε τὰς δύο χεῖρας ἐν τῷ ἀέρι τρίς καὶ ἐκλαυσε κλαυθμὸν μέγαν καὶ εἶπε· «Κόπτε καὶ ἀπὸ ρίζου ἀπορρίζωνε». Ὡς δὲ ἤκουσαν τοῦτο οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ἐστηκότες, ἔδωκαν τὸ ἦχος αὐτῶν μέγα σφόδρα, ὥστε κινῆσαι πᾶσαν τὴν ἄβυσσον καὶ ἐξορμίσαι τὸ πλοῖον ἐν τῷ ἀέρι κατὰ τῆς παράλου, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ κατέπεσον πόλεις αὐτῆς καὶ χῶραι. Γενόμενος δὲ ἐν ἑαυτῷ εἶπεν· «Ἐτι ἐκτενῶς προσεύξασθε, ἀδελφοί, διότι πολὺς θυμὸς ἐπίκειται τῷ κόσμῳ· τὴν δὲ χώραν ταύτην διαφυλάξει Κύριος διὰ τὸ ἐμὲ ἐξαιτήσασθαι χάριν περὶ αὐτῆς· ἀλλὰ λιτανεύσωμεν· ἴσως γὰρ σπλαγχνισθήσεται ὁ Θεὸς ἐπὶ πάντων».

«ρε'. Καὶ διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀγίου πνεύματος ἐποίησατο εὐθέως τροπάρην, καὶ ἐλάλησεν αὐτό—πάντα γὰρ ἐχαρίσθη αὐτῷ ποιεῖν εὐθύς ἐτοιμῶς ἐκ τοῦ ἄγαν πλοῦτου τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ, — καὶ συναθροίσας ἡμᾶς ἐδίδαξε· καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς καὶ τοὺς λαοὺς, τοὺς ἐκ διαφόρων ἐπαρ-

χιῶν συνελθόντας, μηδὲν πρὸς τινα λέγοντας λιτανεύσαι, ψάλλοντας οὕτως: "Νινευῖται τοῖς παραπτώμασι | τὴν διὰ σεισμοῦ κατάχωσιν ἤκουον· | ἐν δὲ τῷ μεσιτεύοντι σημείῳ τοῦ κήτους | τὴν διὰ τοῦ Ἰωῶ ἀνάστασιν | ἢ μετάνοια παρακαλεῖ· | ὡς ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, Χριστὲ ὁ Θεός, | βοήν λαοῦ σου μετὰ νηπίων καὶ κτηνῶν οἰκτεῖρας ἀπεδέξω, | φείσῃ καὶ ἐλέησον, | ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός | Θεός τῶν μετανοούντων, | καὶ ἐν ἡμῖν δεῖξον τὴν ἀγαθότητά σου· | τρισάγιε, δόξα σοι". Ἐποίησεν δὲ ψάλλειν ἡμᾶς οὕτως καὶ λιτανεύειν ἐπὶ ἐξήκοντα ἡμέρας· ἔκλαιον δὲ οἱ ἀκούοντες ὄχλοι καὶ ἔλεγον· "Τί ἄρα ἔσται τοῦτο"; Πρὸ οὖν μιᾶς ἡμέρας τῆς Παρασκευῆς, ἐν ἣ ἔμελλε γίνεσθαι ὁ μέγας σεισμός ἐκεῖνος, προσῆλθεν αὐτῷ ἡ κυρία Μάρθα, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, δεσμένη γνωσθῆναι αὐτῇ τὰ ἀποκαλυφθέντα αὐτῷ μυστήρια· ὁ δὲ ἐκβιασθεὶς ὑπ' αὐτῆς εἶπεν αὐτῇ· "Μέλλει, μῆτερ, γίνεσθαι σεισμός, οἷος οὗ γέγονε πώποτε, εἰ μὴ ἐν τῇ σταυρώσει τοῦ Κυρίου, καὶ πτώματα μεγάλα". Ἡ δὲ φοβηθεῖσα ἤτησεν αὐτόν παραυτίκα μεταλαβεῖν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τοῦ σωτηρίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πρὸς φυλακτήριον. Τῇ δὲ ἐξῆς περὶ ὥραν δεκάτην τῆς ἡμέρας ἐσεῖσθη πᾶσα ἡ γῆ σεισμῷ μεγάλῳ, οἷον οὐδὲ αἰ παρελθούσαι πολλαὶ γενεαὶ ἀπεμνημόνευσεν γενέσθαι, καὶ ἔπεσαν πόλεις καὶ γῶραι τῆς παράλου, κατὰ τὴν ὀφθεῖσαν αὐτῷ θεωρίαν, καὶ τὰ ὄρη ἐδρῦβη βία σχισθέντα· ἡ δὲ γῆ χάσματα ἔσχε κατὰ τόπους, καὶ ἡ θάλασσα ἐφυγεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας· τὰ δὲ πλοῖα ἐπὶ τοῦ ξηροῦ καταρραγέντα συνετρίβησαν. Ἀπὸ μέντοι Λαοδικείας κατὰ Ἀντιόχειαν ἐπὶ τὸ βόρειον κλίτος ἔστησαν πάντα, μόνον πύργων τινῶν τοῦ τείχους καὶ τοίχων τῶν ἐκκλησιῶν διαρραγέντων· πτωσίς δὲ οὐ γέγονεν, κατὰ τὸν λόγον τοῦ ἀγίου· καὶ τὰ ἀπὸ Τύρου δὲ ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸ μεσημβρινὸν κλίτος διεφυλάχθη ὡσαύτως, κατὰ τὸ εἶδος τῆς θεωρίας αὐτοῦ. Ἰδόντες οὖν τὰ γενόμενα οἱ προακούσαντες τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, σὺν τῇ κυρίᾳ τῇ μεγάλῃ ἔδραμον ἐν φόβῳ κλαίοντες καὶ προσκυνοῦντες αὐτῷ καὶ ἀπαγγέλλοντες πᾶσι τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, τὰ δι' αὐτοῦ προαγγελθέντα.

«ρς'. Ἐποίησε δὲ καὶ ἄλλο τροπάριν πρὸς τὰ γεγονότα καὶ ἐμέλισεν αὐτό, διδάξας τε αὐτὸ ἐπέτρεψε λιτανεύοντας ἡμᾶς ψάλλειν οὕτως· "Θαυμάσια τὰ ἔργα σου· | ἡ ψυχὴ ἡμῶν γινώσκει σφόδρα, | ἐξουσιαστὰ Χριστὲ ὁ Θεός· | τρόμος λήψεται τὰ ὄρη ἀπὸ σοῦ· | ἐσεῖσθη πᾶσα ἡ γῆ· | διεδρῦβη τὰ ὄρη βία· | ἡ θάλασσα εἶδε καὶ ἐφυγε(ν)· | ἐκ νότου σκάφη τῇ ξηρᾷ ἀπέθετο· | ἐν ὄργῃ ἐλέους μνησθεὶς | τοὺς ὑπολειφθέντας σῶσον· | ἀναμάρτητε Κύριε, δόξα σοι". Μετὰ δὲ ἐνάτην ἡμέραν τοῦ σεισμοῦ ἐκείνου πάλιν εὐχόμενος ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος εἶδεν ἑαυτὸν ἀρπαγέντα κατὰ βορρᾶν

Κωνσταντινουπόλεως, και τὸ πνεῦμα ἐπέβλεψεν ἐπ' αὐτήν και ἔσεισε τρίς τὰς χεῖρας και ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν και εἶπεν· "Οὐαὶ και ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ὅτι και ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκοπὴ γενήσεται μερικῶς". Ταῦτα προεωρακῶς ἔστανε και ἔλυπεῖτο· συνιέντες δὲ ἡμεῖς, ὅτι ὄπτασιαν τινὰ ἐώρακεν, ἐβιασάμεθα αὐτὸν τοῦ ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν· εὐξάμενος δὲ εἶπεν· "Μέλλει ἐπισκοπὴν ποιήσασθαι ὁ Θεὸς και εἰς μέρος τῆς βασιλευούσης πόλεως, και αἱ παρακείμεναι δὲ αὐτῇ πόλεις και χῶραι μερικῶς καταπεσοῦνται". Παρῆν δὲ τις τῶν φιλοχρίστων τῆς πόλεως Ἀντιοχείας κληρικός, ὃ ὄνομα Ἰωάννης, ὃν ἰάσατο ἀλγοῦντα τὸν μηρὸν αὐτοῦ, και μὴ δυνάμενος κινῆσαι. Οὗτος οὖν παρακρούμενος ἤκουεν, ὅτε ταῦτα ἔλεγεν ἡμῖν ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων, και μεθ' ἡμέρας ἕξ ἐγένετο σεισμὸς μέγας ἐν Κωνσταντινουπόλει, και κατὰ βρεγῶνας κατεστράφησαν ἐν μέρει οἴκοι πολλοὶ και ἀπώλετο λαὸς πολὺς ἐν αὐτῇ· κατεστράφη δὲ και ἡ Νικομήδεια και τὸ Ῥήγιον, ἡ Νίκαια δὲ ἀπὸ μέρους, και αἱ λοιπαὶ πόλεις αἱ πλησίον τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Ἐγνώσθη δὲ ταῦτα ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ πόλει και ἐγένετο πένθος ἐν αὐτῇ, και ἐλιτάνευον νυκτὸς και ἡμέρας· ἀκούσας δὲ ὁ φιλόχριστος ἐκεῖνος τὰ συμβεβηκότα δραματὸς ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, θαυμάζων ἐπὶ τῇ ἐκβάσει τῆς προρρήσεως αὐτοῦ· ὃς ἤκουσε παρακρούμενος ἐξηγουμένου αὐτοῦ τοῖς ἀδελφοῖς, και ἐδίδου δόξαν και ἐξομολόγησιν τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, τῷ μηδὲν ἀποκρύπτοντι τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, οἷς ἐθαυμάστωσεν ἐπὶ γῆς.

αῤ. Τότε οὖν ἐπιμεινάσης τῆς γῆς σειομένης, μηκέτι στέρξασα τὸν φόβον ἢ κυρία Μάρθα, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, προσῆλθεν αὐτῷ λέγουσα· "παρακαλῶ σοι, τέκνον, σχολάσαι σήμερον εἰς εὐχὴν και μηδένα τῶν συνελθόντων ὄχλων δέξασθαι, ὅπως δυσωπηθῇ ὁ Θεὸς και παύσῃ τοὺς σεισμοὺς τούτους ἀπὸ τῆς γῆς". Εἰσήκουσε δὲ τῆς φωνῆς αὐτῆς και ἠσφαλῆσατο τὰς θύρας, και ἦλθε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ χαῖρον ἐπ' αὐτόν· και ψάλλων ὁ ἅγιος τροπάριν ἐμμελῶς ἔλεγεν οὕτως· "Ὡς ἐπὶ Μωσέως πρεσβεύμενος ἰλάσθης ὁ Θεὸς τοῦ μὴ συντρίψαι τὸν Ἰσραὴλ, και νῦν, Κύριε, παῦσον λιτανευόμενος τὴν ὀργὴν ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου, συγχώρησιν ποιούμενος τῶν πεικίλων ἡμῶν ἀμαρτιῶν, ὡς μόνος ἀναμάρτητος. Χριστὲ ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος, δόξα σοι". Μετὰ οὖν τὸ πληρῶσαι ταῦτα, τὸ παράκλητον πνεῦμα ἔφη πρὸς αὐτόν· "Οὕτω δίδαξον λιτανεῦσαι και παύσονται οἱ σεισμοὶ ἀπὸ τῆς γῆς". Παραυτίκα δὲ καλέσας Συμεῶν τοὺς ἀδελφοὺς ἐποίησεν, ὡς προσετάχθη, και οὐ προσέθετο ἡ γῆ ἔτι σαλευθῆναι ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Μηδεὶς οὖν ἀπιστεῖτω, μηδὲ ἀμφιβαλλέτω ταῦτα αὐτὸν ἐκδιδάξαι τὸ κύριον και πανάγιον πνεῦμα, ἀλλὰ πιστῶς δεχόμενος και βεβαίως κατέχων σὺν ἡμῖν δοξαζέτω τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς γινομένοις διὰ τοῦ ἀγίου αὐτοῦ θεράποντος Συμεῶν.

Οὕτως ἔχουσι τὰ κεφάλαια τῆς Ἀρκαδίου συγγραφῆς περὶ τοῦ ἁγίου Συμεῶνος, ἐξ ὧν οὗτος παραδίδεται συντάκτης εἶναι καὶ μελιστῆς τριῶν ἁσματικῶν τροπαρίων, οὐχὶ δ' ἐνός, ὡς ἔγραψεν ὁ Οὐρανός· τούτων δὲ τῶν τροπαρίων ἐν μόνον ἔσωσε τὸ μνηαῖον τοῦ Ὀκτωβρίου· διὸ πιθανὸν ἦδη φαίνεται μοι, ὅτι μετὰ τὴν ἐν τῷ μνηαίῳ ἐπιγραφὴν, περὶ ἧς εἶπον ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὑπῆρχον μὲν καὶ τὰ τρία τροπάρια, καὶ μετὰ ταῦτα δύο ἕτερα μεταγενέστερα, διὰ δὲ σύγχυσιν αὐτῶν κατόπι τὰ μὲν δύο πρῶτα τοῦ Συμεῶνος ἐξεβλήθησαν, αὐτὰ δὲ τὰ μεταγενέστερα τὸν τόπον αὐτῶν κατέλαβον. Σφίζεται μὲν οὖν ἐν τῷ μνηαίῳ νῦν ἐν καὶ μόνον τροπάριον τοῦ Συμεῶνος, ὅπερ ἐν μὲν τῷ βίῳ πρῶτον ἀριθμεῖται (κεφ. ρε'), ἐν δὲ τῷ μνηαίῳ τρίτον· τοῦτο δὲ πάλιν ἐνταῦθα διεφθάρη, καθὰ καὶ ἕτερα παλαιὰ τροπάρια, παρὰ τῶν μετέπειτα τῶν μνηαίων ἐπιθεωρητῶν, ὡς δείκνυσιν ἡ συμπαραβολὴ τῶν κειμένων ἀμφοτέρων:

Βίος τοῦ ἁγίου Συμεῶν.

Μνηαῖον, 26 Ὀκτωβρίου.

Νινευῖται τοῖς παραπτώμασι | τὴν
διὰ σεισμοῦ κατάχωσιν ἤκουον· | ἐν
δὲ τῷ μεσιτεύοντι σημείῳ τοῦ κή-
τους | τὴν διὰ τοῦ Ἰωνᾶ ἀνάστασιν |
ἢ μετάνοια παρακαλεῖ· | ὡς ἐν ἐκείνῳ
τῷ καιρῷ, Χριστὲ ὁ Θεός, | βοῆν
λαοῦ σου μετὰ νηπιῶν καὶ κτηνῶν |
οἰκτεῖρας ἀπεδέξω, | φείσαι καὶ ἐλέη-
σον, | ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός | Θεός τῶν
μετανοούντων, | καὶ ἐν ἡμῖν δεῖξον
τὴν ἀγαθότητά σου· | τρισάγιε, δόξα
σοι.

Νινευῖται τοῖς παραπτώμασι | τὴν
διὰ τῆς τοῦ σεισμοῦ ἀπειλῆς κα-
τάχωσιν ἤκουον· | ἐν δὲ τῷ μεσι-
τεύοντι σημείῳ τοῦ κήτους | τὴν
διὰ τοῦ Ἰωνᾶ ἀνάστασιν | ἢ μετάνοια
παρακαλεῖ· | ἀλλ' ὡς ἐκεί-
νους | βοῆν λαοῦ σου μετὰ νηπιῶν
καὶ κτηνῶν | οἰκτεῖρας προσεδέξω |
καὶ ἡμᾶς παιδευομένους | διὰ
τῆς τριημέρου ἀναστάσεως |
φείσαι καὶ ἐλέησον.

Οὐδὲν ἦττον ἡ συμπαραβολὴ τοῦ τροπαρίου τούτου μαρτυρεῖ, νομίζω, τοῦτο· ὅτι κανονισθεῖσης τῆς μνήμης τοῦ σεισμοῦ τῆς 26-ης Ὀκτωβρίου, τοῦ γενομένου ἐτεῖ 740-ῳ, καθ' ὃν, ὡς λέγει τὸ συναξάριον, ἐπηνέχθη "μετὰ φιλανθρωπίας φοβερὰ τοῦ σεισμοῦ ἀπειλή", τὸ ῥηθὲν τροπάριον τοῦ Συμεῶνος ἐξ ἐτέρου τόπου τῶν μνηαίων παραληφθὲν μετὰ τῶν ἐτέρων δύο τοῦ αὐτοῦ μετηλλάχθη καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ἡρμόσθη τῆς ἐορτῆς. Ἄλλ' ἐν ποίῳ μνηαίῳ τὰ τροπάρια τοῦ Συμεῶνος ἔκειντο πρότερον; τίνας δὲ χρόνους σεισμὸν εἶχον ὑπ' ὄψει; Τὰ ἐρωτήματα ταῦτα μένουσι τό γε νῦν ἄλυτα κατ' ἐμέ. Εἰκάζω δὲ μόνον, ὅτι τὰ τροπάρια τοῦ Συμεῶνος ἐν αὐτῷ τῷ μνηαίῳ

τοῦ Ὀκτωβρίου περιείχοντο κατ' ἄλλην ἑορτὴν αὐτοῦ πρότερον, ἥτις, ὡσαύτως ἀνάμνησιν σεισμοῦ τινος ἐτέλει. Ὁ Janinghius νομίζει, ὅτι τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Συμεῶνος ἡ διήγησις ὑπαινίσσεται σεισμὸν μηνὶ αὐγούστῳ γενόμενον ἔτει 554-φ¹, καθ' ὃν, ὡς ὁ Μαλάλας ἱστορεῖ, ἐν μὲν τῇ Κωνσταντινοῦ πόλει πολλὰ οἰκήματα καὶ λουτρά καὶ ναοὶ καὶ μέρη τῶν τειχῶν αὐτῆς τῆς πόλεως ἔπαθον, ἔξω δὲ ταύτης πόλεως ἕτεροι πολλοί, ἐξ ὧν καὶ ἡ Νικομήδεια μέρος αὐτῆς ἀπώλεσε καταπεσόν. Οὐχ ἤττον ὁμως τὰ ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Συμεῶνος ἱστορούμενα περὶ τοῦ σεισμοῦ κατ' ἀκριβείαν ἐκ τῶν χρονογράφων ἀνερμήνευτα μένουσι· διὸ καὶ νομίζω μᾶλλον, ὅτι σεισμοῦ τὴν ἀνάμνησιν ποιῶσι, περὶ οὗ σιγῶσι τὰ χρονικά. Τὰ τετυπωμένα μηναιὰ τοῦ Ὀκτωβρίου μνημονεύουσιν, ὡς εἴρηται, μόνον τοῦ σεισμοῦ τοῦ ἐπὶ Λέοντος Ἰσαύρου· ἀλλ' ἐν τισὶ χειρογράφοις συναξαρίων περιφέρεται σεισμοῦ ἀνάμνησις ὅτε μὲν τῇ πέμπτῃ, ὅτε δὲ τῇ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, περὶ οὗ οὐδὲν ἀπολύτως ἀκριβὲς γινώσκεται². Τοῦτον δὲ πάλιν τὸν σεισμὸν ἕτερον συναξάριον, ὅπερ εἶδον ἐγὼ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὀρίζει μὲν ὡσαύτως τῇ 7-ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, προστίθησι δ' ὁμως ταῦτα· “τελεῖται δὲ ἅμα τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ μνήμη τοῦ μεγάλου σεισμοῦ· ἡ δὲ ἀκολουθία γίνεται οὕτως. Μετὰ τὸν ὄρθρον τῆς ἐκκλησίας ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης (Κ/πόλεως) εἰς τὴν Ἁγίαν Ἀναστασίαν μετὰ τῆς λιτῆς ἐν τοῖς Δομνίνου ἐμβόλοις καὶ γίνονται ἐκεῖσε ἀντίφωνα τρία”³· μεθ' αὐτῆς συνεχίζεται τῆς λιτῆς ἡ περιγραφή, ἣν ἐγὼ παραλείπω νῦν ἐνταῦθα. Οὐδὲν δὲ περὶ τοῦ σεισμοῦ τούτου λέγεται καὶ ἐν τῷ συναξαρίῳ τούτῳ, δυνάμενον ὀρίσασθαι τὸν χρόνον αὐτοῦ.

Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

1) Acta Sanctorum, τ. V τοῦ Μαΐου, σ. 349.

2) Μαλάλα σ. 486—487 ἐκδ. Βόννης.

3) Αρχιμ. Сергія, Полный Мѣсяцесловъ Востока, τ. II, σ. 266, 268.

4) Κώδιξ 40-ὸς τῆς ἐκ τοῦ Σταυροῦ συλλογῆς, φύλλ. 22 b.